

Onderwerp : Afronden verkenningfase Waterberging en -doorvoer Willeskop
Datum AB-vergadering: 7-7-2021
Registratienummer : 1747072-v7

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

1. in te stemmen met het afronden van de verkenningfase van het project 'Waterberging en -doorvoer Willeskop' en hiervoor een aanvullend krediet van € 100.000 beschikbaar te stellen, waarmee de geraamde kosten voor de verkenningfase van het project in totaal € 390.000 bedragen;
2. dit bedrag aan voorbereidingskosten te dekken uit het in de begroting 2021 opgenomen investeringsbedrag van € 2,9 mln. voor het project Waterberging en -doorvoer Willeskop.

Toelichting

Toekomstig bestendig Watersysteem

Het is duidelijk geworden dat toekomstige wateropgaven als gevolg van klimaatverandering niet meer alleen kunnen worden opgelost binnen het bestaande watersysteem.

In de AB vergadering van 3 maart 2021 is hiervoor de adaptatiestrategie vastgesteld als onderdeel van de 'Visie Toekomstig Watersysteem'. Welke als basis dient voor de verdere uitwerking in beleid en plannen van HDSR en voor de samenwerking met andere overheden en partners.

De adaptatiestrategie uit de visie bestaat uit een mix van drie strategieën om in te spelen op de toekomstige ontwikkelingen. HDSR heeft grotendeels zelf de beheerstrategie in handen die gericht is op het optimaliseren van het watersysteem door het aanpassen van watergangen, kunstwerken en keringen, het benutten van mogelijkheden om slimmer te sturen, meer water vast te houden, flexibelere en robuustere afvoerwegen te maken en samen te werken met andere partijen die een rol hebben in het waterbeheer.

Waterberging en -doorvoer Willeskop

In de aanloop naar de 'Visie Toekomstig Watersysteem' heeft onderzoek naar een toekomstbestendige boezem in beeld gebracht dat het project 'Waterberging en -doorvoer Willeskop' een geen-spijtmaatregel betreft die snel uitgevoerd kan worden. Het project is een effectief middel om het westelijke watersysteem van HDSR robuuster en klimaatbestendiger te maken. Het waterschap krijgt meer sturingsmogelijkheden op het hoofdwatersysteem en daarmee een breder handelingsperspectief bij (dreigende) wateroverlast.

Uniek waterschapsproject

Al gedurende de eerder uitgevoerde haalbaarheidsstudie bleek dat dit project alle facetten van ons waterschapswerk laat zien. En dat door slim gebruik van het historische én bestaande watersysteem het project een grote kans van slagen heeft, ondanks enkele technische uitdagingen die bij het project komen kijken.

Gedurende de volgende verkenningfase is de meerwaarde van dit project alleen maar versterkt. Mede doordat het project naast een waterberging van circa 200.000 m³ ook de mogelijkheid biedt om water door te voeren naar gemaal De Koekoek. Hiermee kunnen grote hoeveelheden water vanaf de GHJ naar de Lek worden afgevoerd. Een schematische weergave van de werking van de waterberging en -doorvoer is weergegeven op bijlage 1.

Oplopende kosten verkenningfase

Met het eerder vrijgegeven voorbereidingskrediet kon gestart worden met de verkenningfase van het project. Door oplopende kosten gedurende deze fase is het budget niet toereikend.

Bij aanvang was het project ingestoken op een klein, monodisciplinair projectteam. Doordat de complexiteit van het project een groter interdisciplinair projectteam vereist, met het omgevingsmanagement als grootste component, vallen de interne engineeringskosten hoger uit. Daarnaast vallen enkele specifieke onderzoeken hoger uit. Een voorbeeld hiervan is extra onderzoek en berekeningen naar de stabiliteit van de kades rondom het natuurgebied/waterberging.

Afronding verkenningfase

Gedurende de verkenningfase hebben ontwerp sessies plaatsgevonden met interne en externe stakeholders. Wat heeft geleid tot een eerste aanzet van het basisontwerp (de functionele werking van de waterberging en waterdoorvoer) en mogelijke DOS bouwstenen waarmee het project uitgebreid kan worden. Het basisontwerp is bijgevoegd als bijlage 2. Een toelichting hierop is te vinden als bijlage 3.

De verkenningfase zal worden afgerond middels het basisontwerp met bouwsteenopties. Wat begin volgend jaar zal worden voorgelegd aan het algemeen bestuur met de beslissing om over te gaan naar de planuitwerkingsfase én realisatiefase. Hierbij zal ook het uitvoeringskrediet worden aangevraagd. Waarbij de benodigde investeringsuitgaven middels de SSK systematiek nauwkeurig bepaald zullen zijn.

De voorbereidingskosten gedurende de planuitwerkingsfase worden op dit moment geschat op €202.000. De totale kosten voor de voorbereiding van dit project komen daarmee op €592.000. Dit is 20% van de oorspronkelijke raming van 2,9 miljoen. Een percentage wat zeer gebruikelijk is voor reguliere lijnprojecten.

Schatting van de totale kosten

Het is de verwachting dat de oorspronkelijke raming van € 2,9 miljoen niet voldoende zal zijn voor het realiseren van dit project. Mede vanwege de oplopende voorbereidingskosten, zoals genoemd in dit voorstel en de verwachting dat toenemende werkzaamheden aan de kades rondom het natuurgebied/waterberging nodig zijn.

Omdat op dit moment de verkenningfase nog niet is afgerond, kan nu alleen een grove schatting van de verwachte totale kosten van dit project worden gegeven. Geschat wordt dat het basisontwerp voor 3,5 miljoen kan worden uitgevoerd. Dit is exclusief optionele bouwstenen die op dit moment nog niet zijn gekwantificeerd.

Kaders

- Uitvoering van de adaptiestrategie (de beheerstrategie; gericht op het aanpassen van het watersysteem) zoals is opgenomen in de 'Visie Toekomstig Watersysteem', als onderdeel van het Programma Klimaatadaptie.
- Vanuit de strategische lijn Toekomstbestendig Waterbeheer kijken we verder vooruit om ons waterbeheer toekomstbestendig te maken en te houden.

Welk waterschapsdoel is aan de orde

- Thema: Voldoende water
- Onderdeel: Beperking gevolgen klimaatverandering
- Strategische lijn: Toekomstbestendig waterbeheer
- Effectindicator 3: Waterinfrastructuur op orde houden
- Effectindicator 5: Beperken effecten wateroverlast bij extreme situaties

Financiële aspecten

Op basis van de Begroting 2019 en de regeling Financieel Beheer heeft het college eind 2019 een voorbereidingskrediet van € 290.000 vrijgeven (10% voorbereidingskrediet van de initiële raming van € 2,9 miljoen). Omdat met het gevraagde extra krediet de '10%-regel' wordt overschreden, is hiervoor besluitvorming van het AB nodig.

Het project waterberging en –doorvoer Willeskop is opgenomen in de Begroting 2021 waardoor het eerder geraamde krediet van € 2,9 miljoen geautoriseerd is. Het gevraagde aanvullende krediet kan hieruit gedekt worden.

Hieronder wordt een specificatie gegeven van de totale kosten van de verkenningsfase:

	Initiële begroting	Aangepaste begroting
Verkenningsfase		
Interne engineeringkosten	€ 160.000	€ 212.000
Externe engineeringkosten	€ 60.000	€ 47.000
Ontwikkelen DOS bouwstenen	€ 0	€ 28.000
Onderzoeken Geo en Milieu	€ 25.000	€ 40.000
Onderzoeken Ecologie	€ 15.000	€ 25.000
Onderzoeken overige (incl. risico)	€ 30.000	€ 38.000
Totaal	€ 290.000	€ 390.000

Communicatie aspecten

Door de integrale werkwijze van het projectteam en het aangrijpen van meerdere meekoppelkansen van derden partijen en synergiedoelen van andere programma's ontstaat de mogelijkheid om het project te verbreden met extra kansen en doelen op onder andere; recreatie, cultuurhistorie, waterkwaliteit en biodiversiteit. Deze thema's zullen verwerkt worden tot optionele bouwstenen bovenop het basisontwerp.

We zien dat partijen zoals Staatsbosbeheer, Provincie en Gemeente enthousiast worden van het plan. En er op dit moment een momentum ontstaat waardoor de slagingskans van het project toeneemt.

Enkele voorbeelden van de extra kansen en doelen zijn:

- Het integraal oppakken van de keringsopgave rondom het projectgebied.
- Uitbreiding van het helofytenfilter voor een betere waterkwaliteit tijdens regulier inlaat van water.
- Het versterken van de biodiversiteit door het gebruik en inrichten van NNN percelen.
- Het plangebied kent een sterke waterschapshistorie met voorboezems en windmolens (bijlage 4).
- Het beleven van, en het recreëren in, het toekomstig plangebied.

We maken hierbij duidelijk onderscheid tussen de meekoppelkansen en synergiekansen. Waarbij we van derden partijen ook een bijdrage verwachten als zij een meekoppelkans in dit project inbrengen.

MVO aspecten

Deze paragraaf wordt ingevuld bij de aanvraag van het definitieve uitvoeringskrediet.

Bijlagen

1. Schematische weergave werking waterberging en -doorvoer (DM# 1784251)
2. Inrichtingsplan basisontwerp (DM# 1784256)
3. Bijlage 3 Toelichting op basisontwerp (DM# 1786078)
4. Weergave van de vroegere bemaling (DM# 1784252)